

Kaugvastuvõtu rakendamine eriolukorras: järelused ja ettepanekud kaugteenuste edasiarendamiseks

Gerli Paat-Ahi

Mõttekeskus Praxis

Eesmärk ja metoodika

Analüüsi eesmärgiks oli läbi viia juhtumianalüüs eriolukorras kaugvastuvõttude rakendamise kogemusest Eesti tervishoiusüsteemis

Uurimisküsimused

1. Kuidas olid tervishoiuspetsialistid ja patsiendid valmis eriolukorras kaugvastuvõttude läbiviimiseks?
2. Millised olid peamised takistused kaugvastuvõttude läbiviimisel?
3. Milliseid eelseid annaks kaugvastuvõttude rakendamine erinevatele osapooltele (arst, patsient, tervishoiuteenuse osutaja, tervisesüsteem laiemalt)?
4. Kuidas oleks võimalik kaugvastuvõtte edukalt rakendada tavaolukorras?

Metoodika

- dokumendianalüüs;
- statistiline andmeanalüüs;
- intervjuud patsientidega;
- grupiarutelu arstidega.

Kaugteenused
tervishoius

Eneseabi

Diagnostika
abivahend

Videoõpe

Juhendmaterjalid

Tervisenäitajate
isejälgimine

Asünkroonsed

Töökorraldus

Triaaž

Broneerimine

Eelküsimustikud

Sõnumivahetus

Kutsed teenustele

Meeldetuletused

Nõuanded

Kaugvastuvõtt

Telefonivastuvõtt

Videovastuvõtt

Vastuvõtt
veebivestlusena

Sünkroonsed

Kaugteraapia

Kaugfüsioteraapia

Kauglogopeedia

Kaugpsühholoogia

Kaugtegevusteraapia

Kaugjälgimine

Tervisenäitajate
jälgimine THT poolt

Kaugvastuvõttude
kogemus teistes
riikides ülevaate
artiklite põhjal

Kaugteenuste rakendamise piirangud ja võimaldajad

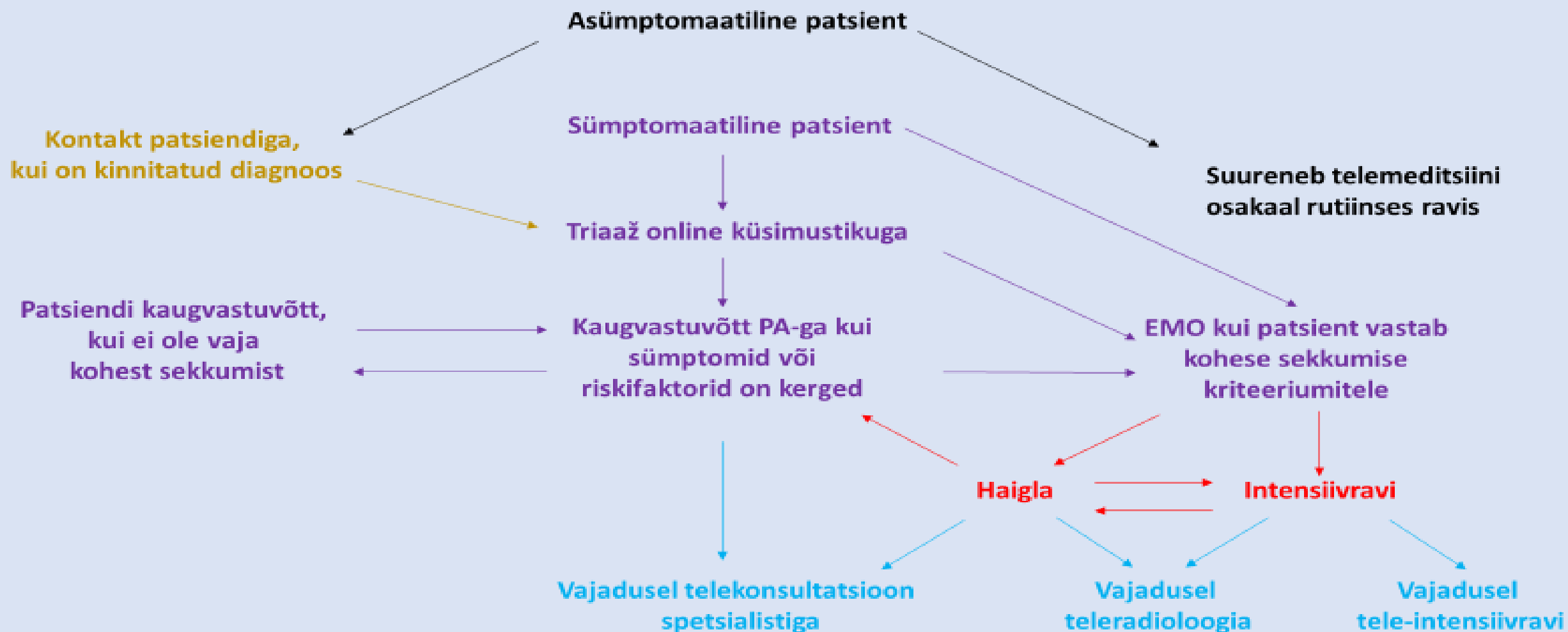
- Kaugteenuseid toetavad tegevused:
 - Tagada tervishoiutöötajatele sobiv väljaõpe ning koolitus
 - Pakkuda tervishoiutöötajatele kaugteenuse akrediteeringu võimalust
 - Pakkuda adekvaatset kaugteenuste rakendamisega kaasnevate kulude hüvitamist
 - Ümber disainida ravi kliinilised mudelid
 - Toetada kõiki huvigruppe tõhusa kommunikatsiooni ja muudatuste juhtimise strateegiaga
 - Rajada süsteem kaugteenuste rutiinseks administreerimiseks
- Peamised takistused kaugteenuste osutamisel:
 - teenusepakkujate vähene soov kaugteenuseid rakendada
 - finantsilised küsimused
 - tervisesüsteemi reorganiseerimise vajadus

Smith AC, Thomas E, Snoswell CL, Haydon H, Mehrotra A, Clemensen J, et al. Telehealth for global emergencies: Implications for coronavirus disease 2019 (COVID-19). J Telemed Telecare. 2020 Jun;26(5):309–13.

Kaugvastuvõttude kliiniline mõju ja kulu-tõhusus

- Kaugvastuvõtu sekkumised võivad parandada veresuhkru kontrolli diabeedi-patsientide seas ning see võib olla tõhusam tavapärase füüsiliste kohtumistena toimuva raviga võrreldes
- Kaug-monitoorimine võib vähendada kroonilise südamepuudulikkuse patsientide suremust ja hospitaliseerimist
- Kaugteraapia võib olla tõhus valu ohjamisel ning füüsilise aktiivsuse tõstmisel
- Kaugteenus on tõhus viis vaimse tervise parandamiseks, eriti kognitiiv-käitumusliku teraapia rakendamise tulemusena
- Kaugvastuvõtt on vähemalt sama tõhus võrreldes traditsiooniliste lähenemistega toitumise ja füüsilise aktiivsuse toetamisel
- Kaugteenused võivad parandada respiratoorsete haiguste nagu nt astma ja COPD (krooniline kopsupõletik) ravi

Kaugteenuste rakendamise raamistik COVID-19 pandeemia ajal

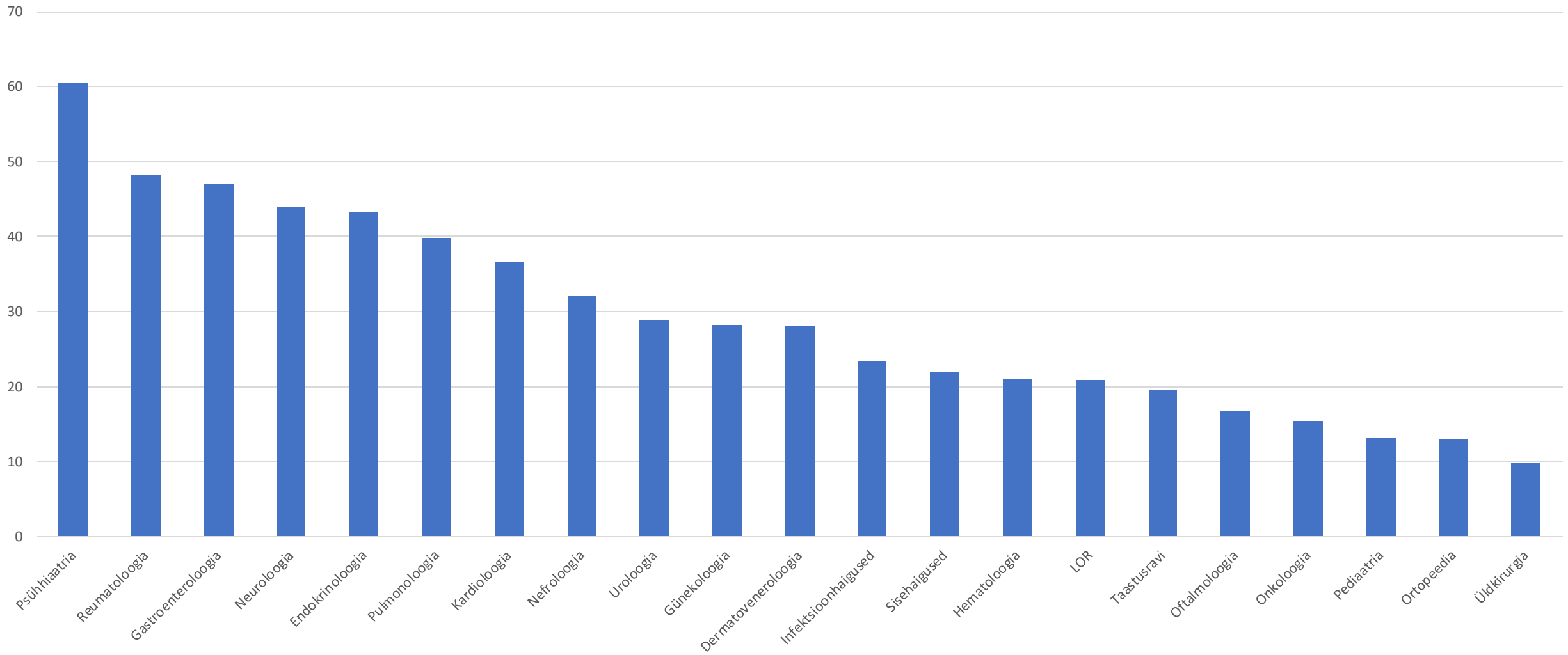
Kaugvastuvõttude rakendamine Eestis

16.03.2020-17.07.2020 tehti Eestis 279 991 eriarstiabi kaugvastuvõttu

	KAUG- VASTUVÕTT	ESMANE KONTAKTVASTUVÕTT	KORDUV KONTAKTVASTUVÕTT	VASTUVÕTUD KOKKU
Psühhiaatria	60 073	112	2 868	99 339
Günekoloogia	41 631	48 075	55 401	147 946
Oftalmoloogia	16 756	37 941	47 603	99 954
Neuroloogia	15 348	9 758	19 228	34 966
Dermatoveneroloogia	15 091	25 084	21 574	53 831
Taastusravi	15 043	7 966	5 993	77 115
Endokrinoloogia	14 959	5 926	22 147	34 560
Uroloogia	10 005	7 350	18 037	34 556
Reumatoloogia	9 832	3 831	15 148	20 395
Ortopeedia	9 768	19 642	22 542	74 964
Pulmonoloogia	9 587	6 970	13 859	24 090
Kardioloogia	9 283	9 584	13 106	25 413

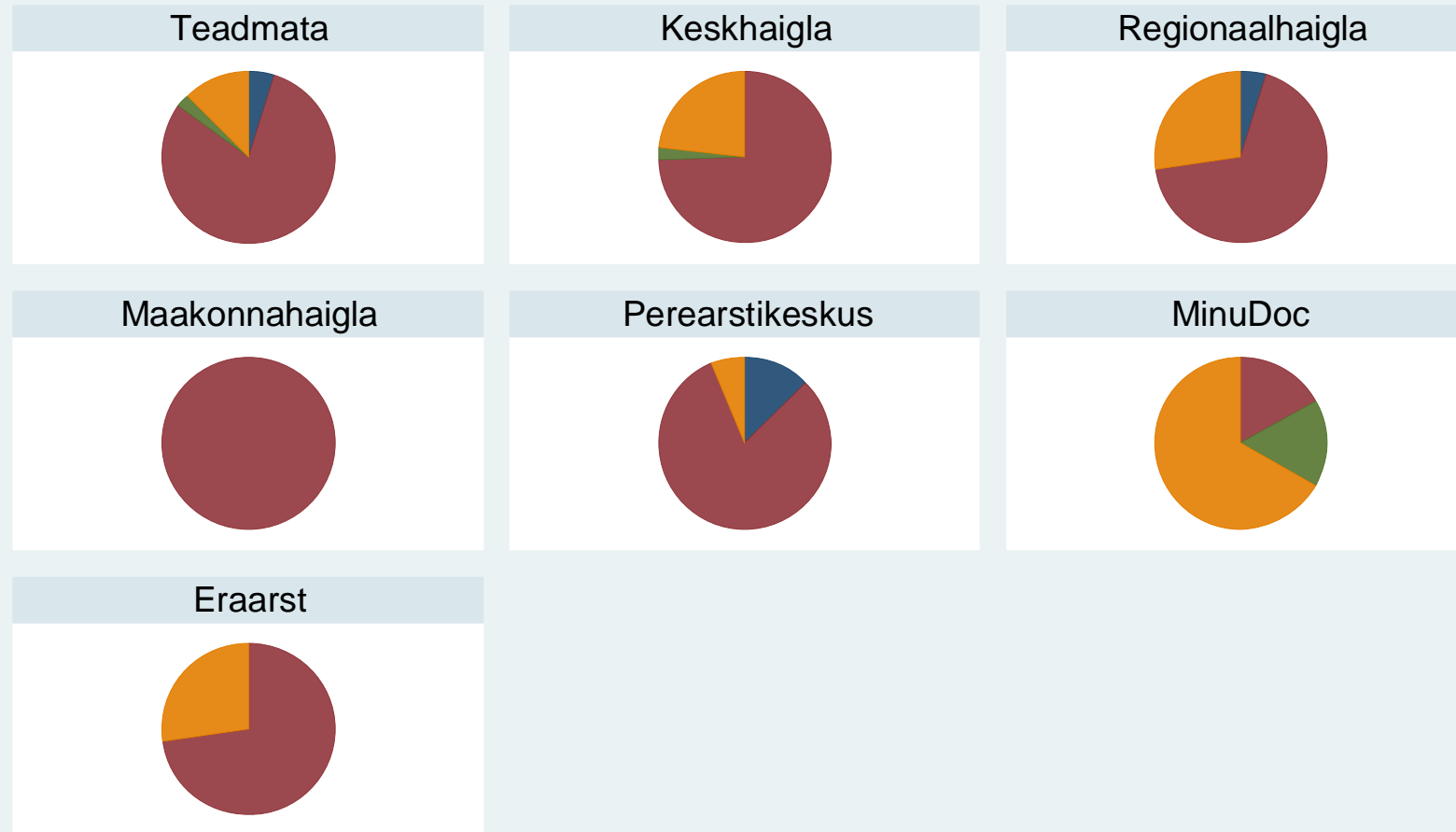
Kaugvastuvõttude osakaal kõigist vastuvõttudest

Tervishoiutöötajate valmisolek ja kohanemine kaugvastuvõttude läbiviimiseks

- Valmisolek kaugvastuvõtule üleminekuks eriolukorra väljakuulutamise järel oli hea
- Kodust töötavate arstide jaoks oli oluline juurdepääs patsiendi andmetele
- Mõne eriala puhul kujunes oluliseks ka patsientide digioskused, mis võis saada kvaliteetse teenuse osutamise juurel takistuseks
- Kaugvastuvõttude tulemuslikkus sõltus palju ka patsiendist ja kohati erialast
- Tööandja poolne tugi oli üldiselt hea
- Sageli puudusid asutuste enda poolsed juhised ja toetuti vaid Haigekassa juhistelega
- Arstidele tuli suurem koormus seoses patsientide teavitamisega

Kaugvastuvõtu teostamise viis tervishoiuteenuse osutajate lõikes

Kaugvastuvõtu pidamise viis asutuse tüübi lõikes

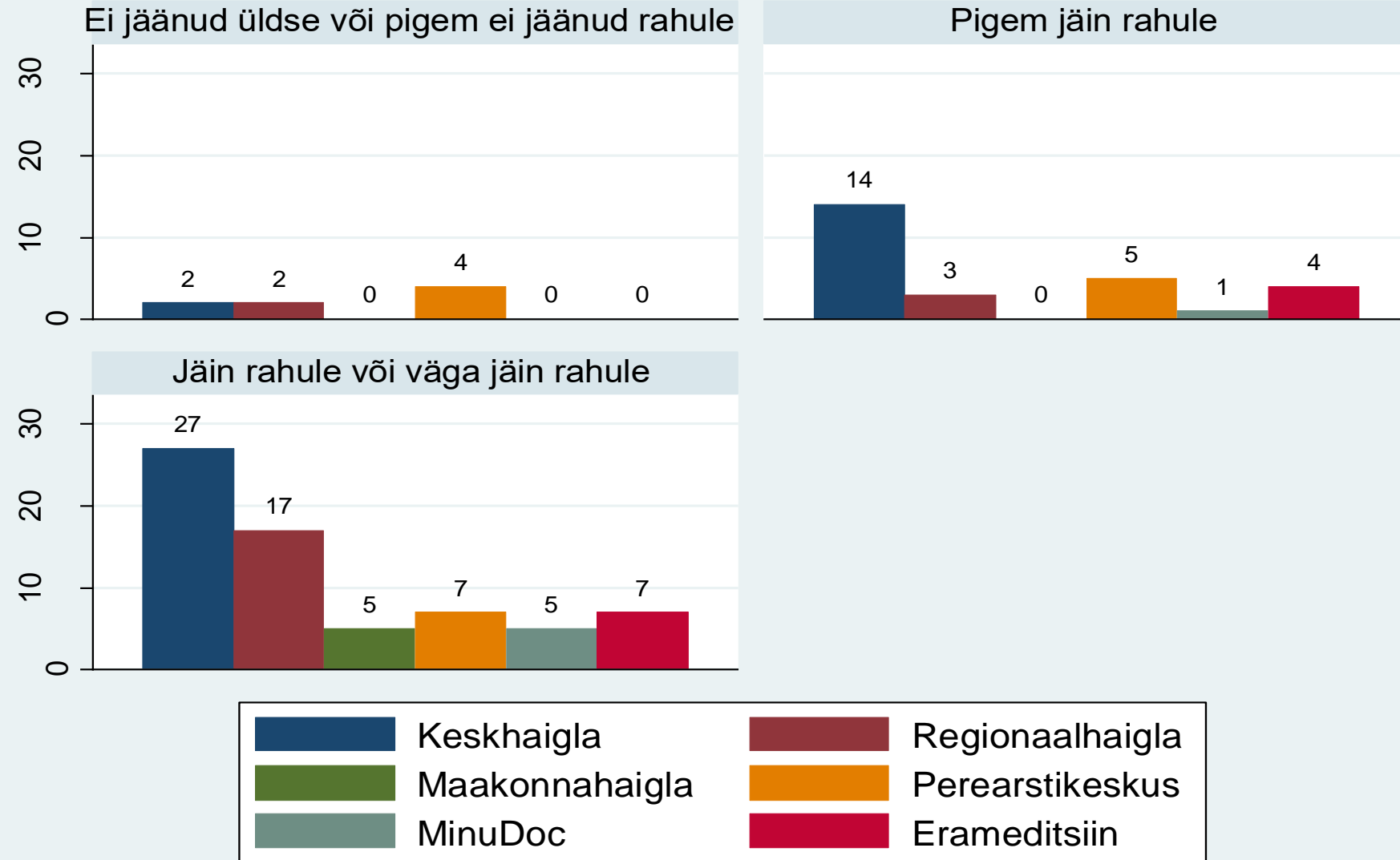
Peamised takistused kaugvastuvõttude läbiviimisel

- Patsientide ebakorrektsed kontaktid ja alati polnud abilist, kes aitaks andmeid otsida
- Kaugvastuvõtt võttis arsti jaoks rohkem aega, sest eelnevalt tuli rohkem infot koguda
- Probleeme valmistas alguses ka korrektsete raviarvete esitamine (ei osatud panna õiget koodi)
- Piirav andmekaitse regulatsioon (patsientide andmed ei ole pilves, info vahetamine meili teel)
- Patsiendi andmetele juurdepääs väljaspool haiglat
- Mõningatel juhtudel ei olnud võimalik enam kätte saada perearste

Patsientide koostöövalmidus

- Patsiendid olid kaugvastuvõttude suhtes pigem positiivselt meelestatud
- Suurt rolli mängis ka see, kas tegemist oli esmase või korduva haigega
- Telefoni teel selgitamine (mõningatel juhtudel ka õpetamine) võttis palju rohkem aega kui seda oleks kontaktvastuvõtu puhul olnud
- Kohati sai takistuseks ka keelebarjäär ja vajalikud ka venekeelsed juhendid patsientidele (nt kuidas laadida pildipanka pilt üles vms)
- Kaugteraapiate puhul mängis suurt rolli ka lähedaste toetus teenuse läbiviimisel

Patsientide rahulolu kaugvastuvõtuga

Kaugvastuvõtuga rahulolu TTO tüübi lõikes

Patsientide tagasiside kaugvastuvõtu kohta

- Patsientidele meeldis kaugvastuvõtu võimalus ja pigem oldi positiivselt üllatunud, et üldse vastuvõtt toimus
- Suur ajaline võit patsiendi jaoks
- Kõige kriitilisemad olid kaugvastuvõttude suhtes rasedad (turvatunde puudus)
 - Leiti et minimaalselt oleks pidanud olema vähemalt videosild
- Vaatamata kaugvastuvõttule pidid patsiendid eriarsti haiglasse ikka minema analüüse andma
 - Toodi välja, et kaugvastuvõtul oleks siis efektiivne tulemus, kui nad saaksid oma perearsti juures või kodulinnas asuvas haiglas analüüsid ära anda
 - Analüüside kombineerimine

SWOT

TUGEVUSED

- Vähendab geograafilist ebavõrdsust patsientide vahel
- Patsiendid võidavad aega
- Patsientide omavastutus tervise eest suureneb
- Olemas on palju häid juhiseid kaugvastuvõtu osutamiseks nii esmatasandile kui eriarstidele (NHS, WHO jt)

VÕIMALUSED

- Hoida arsti tööaega kokku tugipersonali näol, kes teevad vastuvõtu tehnilise ettevalmistuse
- Erinevate rakenduste (äppide) kasutamine, eelkõige kaugmonitooringuga seotult
- Standardiseeritud eelküsimumstikud
- Esmatasandi tugevdamine
- Videosilla laialdane rakendamine

NÕRKUSED

- Arstidele vastuvõtu aeg pikeneb
- Puuduvad assistendid ja vahel ka õed
- Kohati piirav andmekaitse regulatsioon
- Tehnoloogiliste lahenduste kättesaadavus nii arstidele kui patsientidele (sh võimalus heade fotode tegemiseks ja saatmiseks)

OHUD

- Arstil puudub kindlus, et ta on saanud kõike patsiendiga seotult arvestada
- Patsient jätab mitteteadlikult osa infot edastamata ja arst ei oska telefoni teel küsida
- Küberturvalisus

Eeldused edukaks kaugteenuste rakendamiseks

Selged juhised

Tehniline valmisolek

Koostöö raviasutuste ja meeskondade vahel

Esmatasandi tugevdamine

Haigekassa kulumudeli analüüs

Andmekaitse ja turvalisus

Eriolukorra ajal tugipersonali olemasolu

Patsientide julgustamine ja toetamine kaugvastuvõttude teostamiseks

Sihtrühmaspetsiifilise vaatega arvestamine

Järeldused

- Valmisolek kaugvastuvõttude rakendamiseks olemas
- Organisatsiooni tasandil juhiste puudumine
- Patsiendid olid kaugvastuvõtuga pigem rahul
 - Kaugvastuvõttude osakaal võiks ka tavaolukorras suureneda
- Analüüse ei saanud teha kodulähedases haiglas või tervisekeskuse
- Kaugvastuvõttude osakaal erinevate erialade lõikes erinev
- Kohati ebaühtlane koostöö perearstidega
- Olemas e-tervise arenguga seotud strateegiad, puuduvad tegevused
- Olemas hulk juhendeid edukaks kaugvastuvõtu läbiviimiseks

Soovitused

- Tagada **juhiste olemasolu** (sh vene ja inglise keeles)
- Tagada tervishoiuteenuste **kodulähedane kättesaadavus**
- **Tugevdada esmatasandi** rolli kaugteenuste osutamise paremaks sujumiseks
- Disainida tervishoiuinfosüsteemist andmete otsimine **kasutajasõbralikumaks**
- Luua ühine **turvaline platvorm** kaugvastuvõtu läbiviimiseks
- Toetada **kaugmonitooringuga** seotud rakenduste kasutamist
- Soodustada kaugteenuste **valdkonna mõistete** ühtset kasutamist

Täna tähelepanu eest!

E-mail: gerli.paat-ahi@praxis.ee